

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 1.2.2017
COM(2017) 56 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**2016 års bedömning av de framsteg som medlemsstaterna gjort under 2014 för att nå
2020 års nationella energieffektivitetsmål och för att genomföra
energieffektivitetsdirektivet 2012/27/EU enligt kraven i artikel 24.3 i
energieffektivitetsdirektivet 2012/27/EU**

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Framsteg mot att uppnå EU:s energieffektivitetsmål för 2020	4
3. Nationella mål	4
4. Tendenser inom energianvändningen och bedömning av nationella åtgärder per sektor	5
4.1. Industrin	7
4.2. Hushåll.....	7
4.3. Tjänstesektorn.....	8
4.4. Den offentliga sektorn.....	8
4.5. Transportsektorn.....	9
4.6. El- och värmesektorn.....	9
4.7. Införlivandet av energieffektivitetsdirektivet	10
5. Slutsatser	11

1. INLEDNING

Ökad energieffektivitet är helt avgörande för att Europeiska unionen ska kunna möta framtidens utmaningar. Att minska efterfrågan på energi och *sätta energieffektiviteten främst* är därför ett av energiunionens fem viktigaste mål. Under 2015 bekräftade medlemsstaterna att detta är absolut nödvändigt för att uppnå energieffektivitetsmålet på 20 % för 2020¹. Politik för ökad energieffektivitet leder till lägre kostnader för konsumenterna och samtidigt minskade utsläpp av växthusgaser, ökad försörjningstrygghet, konkurrenskraft och hållbarhet inom den europeiska ekonomin samt en ökning av antalet arbetstillfällen. I november 2016 föreslog kommissionen därför att en förstärkning av detta viktiga politikområde efter 2020 genom att eftersträva ett bindande energieffektivitetsmål på 30 % för EU år 2030².

Föreliggande rapport för 2016 innehåller en bedömning av de framsteg som gjorts fram till 2014 för att 2020 nå målet om 20 % energieffektivitet och för att genomföra energieffektivitetsdirektivet. Rapporten innehåller flera rekommendationer riktade till medlemsstaterna³. Den grundar sig i huvudsak på medlemsstaternas årsrapporter för 2016 och Eurostats senaste uppgifter för 2014, men bygger också på 2015 års lägesrapport om energieffektiviteten⁴.

Rapportens viktigaste resultat är följande:

- På senare år har EU gjort betydande framsteg. **Under 2014 låg primärenergianvändningen bara 1,6 % över 2020 års mål för denna användning, och den slutliga energianvändningen låg t.o.m. 2,2 % under målet för 2020⁵.** Under 2015 ökade dock primärenergianvändningen med omkring 1,5 % och den slutliga energianvändningen med omkring 2 % jämfört med 2014 års nivåer⁶. (Detta beror på att 2014 var ett ovanligt varmt år. Värdena för 2015 visar en återgång till den långsiktiga tendensen.)
- Medlemsstaterna har åtagit sig att genomföra ambitiösa strategier för energieffektivitet och har på senare år gjort avsevärda ansträngningar inom alla sektorer⁷.
- En analys av läget i samtliga 28 EU-länder visar att minskningen av den primära energianvändningen mellan 2005 och 2014 främst beror på förbättrad energieffektivitet⁸. Nedgången i ekonomin, förändringar i bränslemixen och strukturella förändringar spelar en relativt liten roll.

¹ Målet för 2020 är att sänka EU:s slutliga energianvändning till under 1 086 miljoner ton oljeekvivalenter (Mtoe), och dess primära energianvändning till under 1 483 Mtoe. Europeiska rådets slutsatser av den 23–24 oktober 2014, EUCO 169/14.

² COM(2016) 860 final.

³ Artikel 24.3 i energieffektivitetsdirektivet.

⁴ COM(2015) 574 final. Indikatorn ”Värme från fjärrvärmeverk” ingår inte längre i denna rapport, eftersom relevanta data från Eurostat omfattar all värme som produceras. Därför kommer indikatorn inte att användas förrän särskilda data från insamlingen av uppgifter enligt artikel 24.6 finns att tillgå.

⁵ Uppgifterna från Eurostat för alla indikatorer i denna rapport extraherades mellan den 31 augusti 2016 och den 20 oktober 2016.

⁶ En ingående analys av uppgifterna från 2015 kommer att genomföras i 2017 års lägesrapport om energieffektiviteten.

⁷ Medlemsstaternas anmälda mål motsvarar upp till 17,7 % minskning av primärenergianvändningen under 2020 jämfört med 2007 års basprognos. För den slutliga energianvändningen motsvarar dock medlemsstaternas mål upp till 20,6 % minskning av den slutliga energianvändningen under 2020 jämfört med 2007 års basprognos.

⁸ Kvoten mellan nationell primärenergianvändning och BNP. Denna energiintensitetseffekt avspeglar ändringar i den totala energianvändningen tack vare förbättrad energieffektivitet och andra faktorer. Även om den förändrade intensitetseffekten inte enbart kan förklaras med energieffektivitet, bekräftar en annan ingående

- Det krävs fortsatta ansträngningar för att renovera befintliga byggnader för att spara energi och att minska konsumenternas energikostnader. Därför behöver villkoren för finansiering för investeringar i energieffektivitet förbättras ytterligare i medlemsstaterna. Informations- och kommunikationsteknik (IKT) kan spela en viktig roll i detta avseende genom att det är ett verktyg som konsumenterna kan använda till att öka sin medvetenhet och reglera sin energianvändning på ett smart sätt.
- De flesta medlemsstater behöver åstadkomma ytterligare förbättringar av energieffektiviteten inom transportsektorn för att utnyttja den återstående energibesparingspotentialen.

Kommissionen har en optimistisk syn på att **20 %-målet för primärenergianvändningen kommer att uppnås, om medlemsstaterna håller sig till sina åtaganden** och fortsätter att genomföra EU:s befintliga energieffektivitetslagstiftning och framgångsrika energieffektivitetsprogram.

2. FRAMSTEG MOT ATT UPPNÅ EU:S ENERGIEFFEKTIVITETSMÅL FÖR 2020

Den slutliga energianvändningen⁹ i EU sjönk med 11 %, från 1 191 Mtoe 2005 till 1 062 Mtoe 2014, vilket är lägre än 2020 års mål för den slutliga energianvändningen på 1 086 Mtoe. I alla medlemsstater, förutom Litauen, Malta och Polen, har den absoluta slutliga energianvändningen minskat sedan 2005¹⁰.

Under 2014 stod transportsektorn för den största andelen (33 %) av den totala slutliga energianvändningen, följt av industrisektorn (26 %), bostadssektorn (25 %), tjänstesektorn (13 %) och övriga sektorer (3 %).

Primärenergianvändningen¹¹ inom EU minskade från 1 712 Mtoe år 2005 till 1 507 Mtoe år 2014. Denna användning ligger fortfarande något över 2020 års mål för primärenergianvändning på 1 483 Mtoe.

I alla medlemsstater, förutom Estland, Finland och Polen, har den absoluta primärenergianvändningen minskat sedan 2005. Estland hade den största årliga ökningen (2,6 %), medan Finlands primärenergianvändning var i stort sett stabil under perioden 2005–2014. De årliga minskningarna i Grekland, Litauen och Förenade kungariket var betydande¹².

3. NATIONELLA MÅL

Under 2013 fastställde medlemsstaterna sina nationella vägledande energieffektivitetsmål för 2020¹³. Under 2014 låg den slutliga energianvändningen i 17 medlemsstater redan under deras

analys utförd av Odyssee-Mure att energieffektiviteten var den främsta orsaken till att den primära och den slutliga energianvändningen minskade 2005–2014 (se bilaga 5 till SWD(2016) 405).

⁹ Den slutliga energianvändningen utgörs av den energi som levereras till industrin, transporter, hushåll, tjänster och jordbruk, med undantag för leveranser till energiomvandlingssektorn och energiindustrierna själva.

¹⁰ Se även *arbetsdokumentet om 2016 års övervakningsprocess med inriktning på nyckelindikatorer som visar på utvecklingen mot energiunionens mål* och <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/node/9145>.

¹¹ Utöver slutlig energianvändning omfattar primärenergianvändning förluster från framställning/omvandling, användning i energiomvandlingssektorn och nätförluster.

¹² Se fotnot 10.

¹³ Medlemsstaterna har satt upp egna mål med olika ambitionsnivåer, i de flesta fall i syfte att sänka sin totala energianvändning senast 2020. Vad gäller Kroatien, Cypern, Finland, Grekland, Italien, Portugal och Rumänien medger dock målet en ökning av den slutliga energianvändningen. Denna ökning förväntas bli högre än prognosen för BNP-tillväxten under perioden 2014–2020. För Kroatien, Finland, Grekland och Rumänien skulle

respektive vägledande mål för den slutliga energianvändningen 2020¹⁴. På liknande sätt uppnådde 19 medlemsstater redan 2014 sitt vägledande mål för primärenergianvändningen 2020¹⁵.

De återstående medlemsstaterna har ännu inte helt uppnått sina nationella vägledande mål, uttryckt i slutlig och/eller primär energianvändning för 2020.

4. TENDENSER INOM ENERGIANVÄNDNINGEN OCH BEDÖMNING AV NATIONELLA ÅTGÄRDER PER SEKTOR

De flesta medlemsstater minskade sin primära och slutliga energianvändning mellan 2005 och 2014 i en takt som, om den upprätthålls, är tillräcklig för att deras mål för den primära och slutliga energianvändningen ska kunna uppnås 2020. I fråga om primärenergianvändningen är undantagen Estland, Malta och Sverige. I fråga om den slutliga energianvändningen är undantagen Österrike, Belgien, Tyskland, Litauen, Malta och Slovakien¹⁶.

De största minskningarna i den primära energianvändningen mellan 2013 och 2014 uppnåddes i Belgien (8 %), Danmark (7 %) och Förenade kungariket (7 %). Nederländerna uppvisade den största minskningen (8 %) i den slutliga energianvändningen, följt av Frankrike (7 %) och Belgien (6 %). Det var bara i Nederländerna och Luxemburg som den slutliga energianvändningen minskade inom alla sektorer. Den största ökningen av den slutliga energianvändningen konstaterades i Malta (3 %), Bulgarien (3 %) och Litauen (2 %)¹⁷.

En första ingående analys gjordes för att undersöka olika drivkrafters effekter på historiska trender inom primärenergianvändningen på EU-nivå under de senaste tio åren (2005–2014), utifrån uppgifter från Eurostat. I analysen bedömdes den relativa betydelsen av ekonomisk aktivitet¹⁸, struktur¹⁹, bränslemix²⁰ och energiintensitet som bidrag till den totala minskningen

de vägledande målen för primärenergianvändningen för 2020 medge en ökning av primärenergianvändningen med en högre takt än deras förväntade genomsnittliga BNP-tillväxt 2014–2020. Summan av de nationella målen (17,6 % minskning av primärenergianvändningen jämfört med prognoserna) når inte upp till 20 %-målet på EU-nivå. Se KOM(2015) 574.

¹⁴ Tjeckien, Danmark, Irland, Grekland, Spanien, Cypern, Kroatien, Italien, Lettland, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien och Finland.

¹⁵ Österrike, Tjeckien, Danmark, Irland, Grekland, Spanien, Cypern, Kroatien, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien och Finland.

¹⁶ Eftersom det endast finns uppgifter från 2014, kan hänsyn inte tas till resultat av nyligen genomförda energieffektivitetsåtgärder för att uppfylla de nya kraven enligt direktivet om energieffektivitet eller resultat av åtgärder som nyligen antagits inom ekodesign, energimärkning och direktiven om byggnaders energiprestanda vid denna jämförelse. Jämförelsen medger inte någon slutlig bedömning av huruvida medlemsstaterna är på väg att uppnå sina vägledande energieffektivitetsmål för 2020. Detta beror på att framtida positiva eller negativa effekter av förändringar i ekonomin, förändrade energipriser, en övergång till andra bränslen eller variationer i klimatet inte kan förutses för perioden 2015–2020.

¹⁷ Se fotnot 10.

¹⁸ BNP, som är en indikator om välståndet i EU-28, används för att visa förändringar i energianvändningen till följd av förändrad ekonomisk aktivitet. Aktivitetseffekten är positiv om energianvändningen ökar till följd av ytterligare efterfrågan på energi på grund av förhöjd ekonomisk aktivitet.

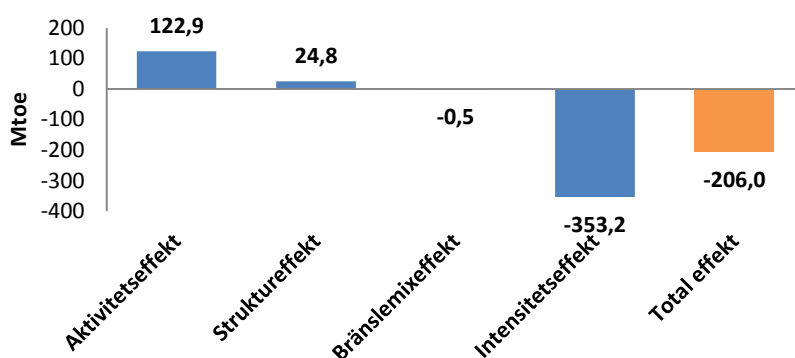
¹⁹ Varje medlemsstats BNP i förhållande till total BNP inom EU-28. Den används för att visa förändringar i energianvändningen som kan iakttas på grund av en förändring i den relativa vikten av länder med olika energiintensitet. Den strukturella effekten är positiv om BNP stiger i länder vars ekonomier har relativt hög energiintensitet.

²⁰ Kvoten mellan den nationella primärenergianvändningen för varje bränsletyp och den nationella primärenergianvändningen för alla bränslen sammantaget. Denna kvot visar förändringar i energianvändningen till följd av förändringar i ekonomins bränslemix, dvs. effekter av bränslemixens sammansättning. Bränslemixens inverkan blir negativ om en övergång till renare bränslen äger rum.

av primärenergianvändningen (206 Mtoe). Särskilt aktivitetseffekten ledde till att energianvändningen ökade med 123 Mtoe. Men detta uppvägdes av en nästan trefaldig minskning (-353 Mtoe) tack vare betydande förbättringar av energiintensiteten²¹.

Samtidigt är effekten av strukturella förändringar och förändringar i bränslemixen i EU-28 försumbar. Den strukturella effekten uppgick till +25 Mtoe. Detta beror på den relativt höga tillväxten i mer energiintensiva nationella ekonomier, jämfört med dem som är mindre energiintensiva. Bränslemixen hade en minimal negativ effekt (-0,5 Mtoe), vilket tyder på en mindre omställning till renare bränslen. Detta tyder på att betydande förbättringar av energieffektiviteten gjorts under det senaste årtiondet.

Graf1: Analys av förändringar i primärenergianvändningen i EU-28 åren 2005–2014, med tillämpning av den additiva metoden Logarithmic LMDI Divisia Index

Källa: Analys från GFC

En ingående första analys på medlemsstatsnivå av den slutliga energianvändningen gjordes för ekonomins produktiva sektorer under perioden 2004–2015²². De preliminära resultaten visar negativa aktivitetseffekter i Grekland, Kroatien, Italien och Portugal. Detta har lett till en minskning av den slutliga energianvändningen, vilket återspeglar den ekonomiska nedgången i dessa länder. Den strukturella effekten var negativ i de flesta medlemsstater, vilket tyder på ökad aktivitet i mindre energiintensiva sektorer. Endast Estland, Polen, Ungern och Österrike såg en mindre förändring i riktning mot mer energiintensiva sektorer. Detta ledde till att energianvändningen under perioden blev högre än vad som annars skulle ha varit fallet.

Negativa energiintensitetseffekter som återspeglar förbättringar i energiintensiteten noterades i alla medlemsstater utom Lettland och Cypern. Betydande energiintensitetsförbättringar, som resulterade i en minskning av energianvändningen, gjordes i Bulgarien, Tjeckien, Rumänien och Slovakien²³. Kommissionen anser att regeringspolitiken har varit den främsta drivkraften bakom den förbättrade energieffektiviteten. Denna slutsats bekräftades nyligen av Internationella energiorganet och Odyssee-Mures ingående analys²⁴.

²¹ Detta är de preliminära resultaten från en första ingående analys av de enskilda faktorerna som genomförs av kommissionen. Metoden är fortfarande under utveckling och kommer att diskuteras med medlemsstaterna och berörda parter.

²² Följande sektorer undersöktes: Industrin, byggsektorn, tjänstesektorn, jordbruket, skogsbruket och fisket.

²³ https://www.iea.org/eemr16/files/medium-term-energy-efficiency-2016_WEB.PDF och bilaga 5 till SWD(2016)405.

²⁴ Detta är de preliminära resultaten från en första ingående analys av de enskilda faktorerna som genomförs av kommissionen. Metoden är fortfarande under utveckling och kommer att diskuteras med medlemsstaterna och berörda parter.

4.1. Industrin

Industrins slutliga energianvändning minskade i absoluta tal från 328 Mtoe år 2005 till 275 Mtoe år 2014 (16 %).

Under 2014 noterade tretton medlemsstater en minskad slutlig energianvändning inom industrin jämfört med 2013 års nivåer. Länderna med den största ökningen av energianvändningen inom industrin var Cypern (19 %), Grekland (9 %) och Ungern (6 %). De främsta tillväxtorsakerna som vissa medlemsstater angav för perioden 2013–2014 var ökningen av industrins mervärde och den ökade energianvändningen i cementfabriker och fabriker som tillverkar träflis.

I fråga om **industrins slutliga energiintensitet** föreligger det en betydande skillnad mellan den mest energiintensiva medlemsstaten, Bulgarien, och de minst energiintensiva, Danmark och Irland. Även om detta påverkas av andelen energiintensiva industrier, minskade industrins energiintensitet i de flesta medlemsstater under 2014 jämfört med 2005, dock med undantag för Cypern, Grekland, Ungern och Lettland. Det skedde nästan inga ytterligare förbättringar av energiintensiteten i Österrike och Finland²⁵.

4.2. Hushåll

Den **absoluta slutliga energianvändningen inom bostadssektorn** sjönk med 15 %, från 309 Mtoe år 2005 till 263 Mtoe år 2014. Detta hade flera förklaringar, bland annat hushållsapparater med bättre energieffektivitet och förbättringar av byggnadsbeståndets energiprestanda till följd av det gradvisa genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda och miniminormerna för ekodesign. Även den information som erbjuds konsumenterna genom energicertifikat för byggnader och mätning av energianvändningen har bidragit till denna positiva trend genom att vara ett verktyg som konsumenterna kan använda till att öka sin medvetenhet om den egna energianvändningen.

Ingen av medlemsstaterna rapporterade en ökning av den slutliga energianvändningen inom bostadssektorn mellan 2013 och 2014. En betydande minskning med 20 % noterades i Nederländerna, följt av 18 % i Belgien.

År 2014 var ovanligt varmt, vilket torde ha minskat efterfrågan på uppvärmning²⁶. Trots att 2014 var ett varmare år än 2013, visar klimatkorrigerade uppgifter om energianvändningen i bostäder att användningen ökade i 17 medlemsstater under 2014 jämfört med 2013. En förklaring till detta kan vara att klimatkorrigeringar inte beaktar avkylningsgraddagar. De bör därför tas med i framtida analyser, särskilt som avkylning kommer att utgöra en allt större del av energibehovet i de sydliga länderna.

Den klimatkorrigerade **slutliga energianvändningen per capita** minskade också i genomsnitt med 0,7 % årligen mellan 2005 och 2014. De största förbättringarna skedde i Belgien, Irland och Förenade kungariket under denna period²⁷. **Energianvändningen per**

²⁵ Se fotnot 10.

²⁶ Under 2014 hade EU-28 i genomsnitt 2 809 graddagar, jämfört med genomsnittligen 3 218 graddagar 2013 och genomsnittligen 3 143 graddagar under referensperioden 1990–2014 (källa: Eurostat, Gemensamma forskningscentret (IES/MARS)]. Klimatkorrigeringsfaktorn beräknades som andelen graddagar under ett visst år över de genomsnittliga graddagarna under perioden 1990–2014. Denna korrigeringsfaktor tillämpades på den totala energianvändningen i bostadssektorn. Om Eurostat har tillgång till disaggregerade slutanvändningsdata, tillämpas klimatkorrigering enbart på värmeanvändningsuppgifter.

²⁷ Indikatorerna i *arbetsdokumentet om 2016 års övervakningsprocess med inriktning på nyckelindikatorer som visar på utvecklingen mot energiunionens mål* är inte klimatkorrigerade.

kvadratmeter förbättrades också i alla medlemsstater mellan 2005 och 2014. De största minskningarna noterades i Cypern, Lettland och Portugal²⁸.

4.3. Tjänstesektorn

Inom tjänstesektorn minskade **den slutliga energianvändningen** med 2 % år från 144 Mtoe 2005 till 141 Mtoe 2014. Denna stora minskning med 6 % under 2014 jämfört med 2013 kan delvis förklaras med den milda vintersäsongen 2014, då uppvärmningen inom tjänstesektorn beräknas ha stått för 62 % av den slutliga energianvändningen²⁹.

Alla länder noterade minskande eller stabil absolut energianvändning inom sina tjänstesektorer under 2014 jämfört med 2013, dock med undantag för Estland, Lettland, Malta, Portugal och Sverige. Stigande eller stabila trender kunde för Cyperns och Maltas del förklaras med en kraftig ökning av turismen och klimatvariationer som ledde till högre energianvändning för uppvärmning, ventilation och luftkonditionering. Lettland kopplade ökningen av energianvändningen till tjänsternas stigande bruttoförelingsvärde, medan Portugal hänvisade till den ökade arbetstiden inom den offentliga sektorn som en möjlig orsak.

Den slutliga energiintensiteten³⁰ inom tjänstesektorn steg i genomsnitt med 1 % om året under perioden 2005–2014. De största förbättringarna gjordes i Ungern, Irland och Slovakien under denna period. Cypern, Estland, Finland, Grekland och Italien noterade samtliga stabil eller ökande slutlig energiintensitet under denna period³¹. Dessa medlemsstater bör inrikta sig på tjänstesektorn för att öka energieffektiviteten. Sådana åtgärder kommer att bidra till en förbättring av sektorns konkurrenskraft, särskilt då den är en sektor som förväntas växa i framtiden.

4.4. Den offentliga sektorn

Enligt artikel 5 i direktivet om energieffektivitet måste medlemsstaterna renovera 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och kylda byggnader som utnyttjas av deras statliga myndigheter, om byggnaderna inte uppfyller minimikraven på energiprestanda i direktivet om byggnaders energiprestanda. Ett alternativ är att tillgripa andra åtgärder för att uppnå motsvarande energibesparingar. För att genomföra kraven i artikel 5 kommer 18 medlemsstater att vidta alternativa åtgärder, dvs. åtgärder som ger hyresgästerna incitament att ändra sitt beteende. Övriga medlemsstater har valt standardmetoden att renovera 3 % av den totala golvytan.

På grundval av årsrapporterna för 2016 uppgav medlemsstater som beslutat att tillämpa standardmetoden att omkring 1 245 000 m² av det byggnadsbestånd som kan komma ifråga renoverades 2014 och 995 000 m² under 2015. Medlemsstater som antagit den alternativa strategin anmälde energibesparingar för åren 2014 och 2015 till kommissionen, men det föreligger vissa oklarheter i fråga om rapporteringen (t.ex. valda enheter eller felande uppgifter). Preliminära undersökningar stödjer slutsatsen att den antagna alternativa strategi som används i Österrike, Kroatien, Cypern, Tjeckien, Finland, Irland, Nederländerna, Polen, Sverige och Förenade kungariket genererade de nödvändiga årliga energibesparingarna under perioden 2014–2015. Kroatien, Finland och Sverige rapporterade att de överträffat målet. När det gäller standardmetoden är det Estland, Spanien, Ungern, Italien och Lettland som uppper

²⁸ Se Odyssee-Mures databas: <http://www.indicators.odyssee-mure.eu/online-indicators.html>.

²⁹ COM(2016) 51 final.

³⁰ Indikator som anger hur mycket energi som behövs för att skapa förelingsvärdena inom tjänstesektorn under ett visst år.

³¹ Se fotnot 10.

att de uppfyllt sina renoveringskrav under 2014 och 2015. Kommissionen kommer fortsatt att noggrant övervaka genomförandet av denna bestämmelse.

4.5. Transportsektorn

Den **absoluta slutliga energianvändningen inom transportsektorn**³² minskade med 4 % från 369 Mtoe år 2005 till 353 Mtoe år 2014 i EU-28. Under 2014 ökade 13 medlemsstater sin energianvändning inom denna sektor jämfört med 2005 års nivåer³³. Användningen ökade avsevärt (med över 20 % sedan 2005) i Litauen, Malta, Polen, Rumänien och Slovenien. Däremot minskade den med 21 % i Grekland och 20 % i Spanien under 2014 jämfört med 2005 års nivåer.

EU-28:s totala slutliga energianvändning inom transportsektorn ökade med 1 % mellan 2013 och 2014, med 20 medlemsstater som rapporterade en ökning jämfört med 2013. Detta är en betydande förändring jämfört med tidigare år, då det bara var 11 medlemsstater som redovisade en uppåtgående trend. Länderna med den största ökningen är Bulgarien (11 %), Ungern (12 %) och Litauen (11 %). De sänkta energipriserna nämndes som en av de viktigaste orsakerna till ökningen av energianvändningen inom transportsektorn. Andra skäl är ökningen av antalet fordon i gods- och passagerartrafik. På Malta ledde den stora ökningen av turister till ökad energianvändning inom luftfarten och bilindustrin.

Kollektivtrafikens andel varierade från 11 % i Portugal till 35 % i Ungern under 2014³⁴. På EU-nivå låg kollektivtrafikens andel stabilt kvar på omkring 18 % under 2014 jämfört med 2005. Den största ökningen under 2014, jämfört med 2005, rapporterades i Belgien och Tjeckien. Vad gäller godstransporterna, minskade järnvägens andel av vägtransporterna något från 76 % till 75 % av de totala godstransporterna inom EU mellan 2005 och 2014. På nationell nivå varierade andelen av godstransporterna via järnväg och inlandssjöfart från 0 % på Cypern och Malta till 81 % i Lettland under 2014. Rumänien och Bulgarien rapporterade den största ökningen av sina andelar under 2014 jämfört med 2005.

4.6. El- och värmesektorn

Tillsammans med EU:s system för handel med utsläppsrätter kan riktade strategier för energieffektivitet öka energieffektiviteten inom elsektorn, t.ex. genom att främja produktion av värme och el i högeffektiva kraftvärmeverk, effektiv fjärrvärme och fjärrkyla samt förnybara energikällor och ytterligare användning av IKT-verktyg och särskilt utarbetad programvara för att bättre integrera intermittenta energikällor. Värme- och kylsektorn spelar en avgörande roll i detta avseende³⁵.

Den minskade primärenergianvändningen på senare år beror på en minskning av den slutliga energianvändningen och strukturella förändringar inom elproduktionssektorn. I synnerhet har strukturella förändringar som lett till en övergång från värmeverk till mer förnybara

³² Inbegripet transport i rörledning, till skillnad från strategin i COM(2015) 574 final, utesluter 2020 års energieffektivitetsmål inte transport i rörledning.

³³ En jämförelse mellan medlemsstater bör göras med försiktighet, eftersom slutlig energianvändning grundas på det bränsle som säljs och inte på det bränsle som används inom ett lands territorium. Därför kan andra faktorer än energieffektivitet spela in, t.ex. i vilken utsträckning en viss medlemsstat utgör ett transitland för vägtransporter eller en navflygplats.

³⁴ Indikatorn för passagerar- och godstransporter har ändrats jämfört med COM(2015) 574 final. Transportverksamhet justerats nu för territorialitet (Källa: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/pocketbook2016.pdf>).

³⁵ COM(2016) 51 final.

energikällor ägt rum på senare år. Med en andel på 16 % av den totala slutliga energianvändningen (brutto) under 2014 ligger EU och de flesta av medlemsstaterna i linje med sin vägledande kurva, eller till och med över, i fråga om ökad användning av förnybar energi. El från förnybara energikällor kan lämna ett betydande bidrag till en minskning av primärenergianvändningen³⁶.

Värmeproduktionen från kraftvärmeverk minskade i nästan alla medlemsstater under 2014 jämfört med 2013³⁷. Denna nedåtgående trend för värme producerad i kraftvärmeverk kan också observeras i 14 medlemsstater under perioden 2005–2014.

Produktions-/insatskvoten från termisk kraftproduktion³⁸ krympte i 17 medlemsstater under 2014 jämfört med 2013. Detsamma gäller 13 medlemsstater där produktions-/insatskvoten krympte under 2014 jämfört med 2005. Skälen till detta kan vara många, t.ex. en övergång till andra bränslen.

Ett välfungerande system för handel med utsläppsrätter med en reserv för marknadsstabilitet och en riktad politik för energieffektivitet kan bli ett kompletterande incitament för att öka energieffektiviteten inom energisektorn. Medlemsstaterna bör dessutom noggrant följa upp genomförandet av bedömningarna av effektivitetspotentialen i produktions- överförings- och distributionsnäten enligt artikel 15 i energieffektivitetsdirektivet och de lönsamhetsbedömningar för effektiv kraftvärme, fjärrvärme och fjärrkyla som krävs enligt artikel 14 i samma direktiv.

4.7. Införlivandet av energieffektivitetsdirektivet

Energieffektivitetsdirektivet är ännu inte till fullo genomfört i vissa medlemsstater. Till följd av detta kommer dessa länder inte att kunna dra full nytta av direktivet. Direktivets bidrag till att nå energieffektivitetsmålen för 2020 och 2030, en tillfredsställande utveckling av effektiva energimarknader och egenmakt för konsumenterna och marknadsaktörerna kan inte förverkligas förrän direktivet faktiskt och fullständigt har införlivats.

Därför fortsätter kommissionen att noga övervaka genomförandet av energieffektivitetsdirektivet. Kommissionen har avslutat 22 av de 27 överträdelseförfaranden som ursprungligen inleddes på grund av att medlemsstater underlåtit att anmäla eller endast ofullständigt anmält den nationella lagstiftning som är nödvändig för att införliva vart och ett av direktivets krav. Kommissionen står fortfarande i förbindelse med några medlemsstater om det korrekta genomförandet av artikel 7 i energieffektivitetsdirektivet. Under 2017 kommer den att inleda en dialog med samtliga medlemsstater för att kontrollera att den nationella lagstiftningen är förenlig med direktivet, det vill säga att samtliga skyldigheter och krav i energieffektivitetsdirektivet avspeglas på ett riktigt sätt i den nationella lagstiftningen.

Genomförandet av artikel 7³⁹ visar att medlemsstaterna med stora steg har närmat sig målet att klara av 2020 års sammanlagda sparbetning⁴⁰. Faktum är att EU-28 under 2014 uppnådde

³⁶ Se 2016 års lägesrapport om energieffektiviteten.

³⁷ En annan datamängd användes här jämfört med COM(2015) 574 och SWD(2015) 245. I föreliggande rapport användes data om kraftvärmeverk som inrapporterats till Eurostat enligt artikel 24.6 i direktivet om energieffektivitet: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data>. En ökning förekom endast i Belgien, Cypern, Estland, Lettland, Malta, Portugal och Förenade kungariket.

³⁸ Till exempel förhållandet mellan omvandlingsresultat från termisk kraftproduktion och bränsletillförsel.

³⁹ Enligt artikel 7 ska medlemsstaterna inrätta ett kvotpliktsystem för energieffektivitet för att uppnå årliga besparingar på 1,5 % i slutanvändningsledet, eller vidta alternativa åtgärder med samma resultat.

⁴⁰ Summan av de sammanlagda besparingarna i slutanvändningsledet som rapporterats av medlemsstaterna är 230 Mtoe, vilket är det resultat som ska vara uppnått senast den 31 december 2020.

energibesparingar på 12 Mtoe, vilket motsvarar 5 % av summan av de totala besparingskrav som rapporterats av medlemsstaterna. Dessutom nådde de rapporterade besparingar som gjorts av åtta medlemsstater – Frankrike, Ungern, Italien, Malta, Nederländerna, Rumänien, Slovakien och Förenade kungariket – upp till eller överträffade de förväntade årliga besparingarna för 2014⁴¹.

Under 2014 rapporterade Belgien, Danmark, Estland, Tyskland, Grekland, Irland, Lettland, Portugal och Slovenien att de uppnått minst 50 % av sina förväntade årliga besparingar enligt artikel 7 för det året. Bulgarien, Kroatien, Cypern, Luxemburg och Sverige uppnådde mindre än 50 % av sina förväntade besparingar för 2014. Ytterligare insatser skulle behövas i var och en av dessa medlemsstater under de närmaste åren för att de ska kunna uppfylla sina övergripande kumulerade besparingskrav senast 2020.

Lettland och Luxemburg rapporterade däremot inga besparingar till följd av kvotpliktsystemet för energieffektivitet under 2014, eftersom något sådant system ännu inte införts. Inledningsvis rapporterade Grekland endast alternativa åtgärder, men har nu för avsikt att inrätta ett kvotpliktsystem från och med den 1 januari 2017⁴². Litauen och Estland har nyligen tillkännagivit⁴³ att de inte längre har för avsikt att inrätta något kvotpliktsystem. Totalt rapporterade åtta medlemsstater⁴⁴ om uppdateringar av sina åtgärder i 2016 års rapporter. Tjeckien uppdaterade sina besparingskrav.

5. SLUTSATSER

Som framhålls i meddelandet *Ren energi för alla i Europa*⁴⁵ bör energieffektiviteten vara den *främsta energikällan*, eftersom den spelar en viktig roll för att påskynda övergången till ren energi och stimulera tillväxt samt skapa arbetstillfällen. Dessutom bidrar den till EU:s försörjningstrygghet. Energieffektivitet leder till besparingar och har blivit en hållbar affärsmodell. De flesta medlemsstater har insett de många nyttoaspekterna av energieffektiviteten och har därför inte bara åtagit sig att uppnå ambitiösa energieffektivitetsmål för 2020, utan också infört många energieffektivitetsprogram och -åtgärder.

Dessa insatser har gett stora effekter: en detaljanalys från GFC visar att primärenergianvändningen i EU-28 minskade med 206 Mtoe åren 2005–2014, främst till följd av förbättrad energiintensitet⁴⁶. Utan de förbättringar av energiintensiteten som gjorts sedan 2005 skulle den primära energianvändningen alltså ha varit 23 % högre år 2014. Denna energibesparingsnivå har sänkt konsumenternas energitgifter och ledde enligt beräkningar till minskade växthusgasutsläpp med omkring 800 miljoner ton koldioxid under 2014.

För att ytterligare frigöra privata och offentliga investeringar i energieffektivitet lade kommissionen fram sitt initiativ om att påskynda ren energi i byggnader under 2016⁴⁷. Det är inriktat på de utmaningar och möjligheter som investeringar i hållbar energi för byggnader

⁴¹ Ingen årlig uppdelning av förväntade besparingar till följd av politiska åtgärder rapporterades för Finland, Lettland, Litauen och Polen. För Österrike, Belgien, Tjeckien och Spanien rapporterades årliga förväntade besparingar under 2014 endast för vissa politiska åtgärder.

⁴² Kvotpliktsystemet kommer därför att utgöra en del av Greklands åtgärdsprogram enligt artikel 7, tillsammans med alternativa åtgärder.

⁴³ I den strukturerade dialogen, som en del av EU:s pilotprocess.

⁴⁴ Österrike, Belgien, Tjeckien, Estland, Grekland, Malta, Spanien och Förenade kungariket.

⁴⁵ KOM(2016) 860 slutlig.

⁴⁶ Se kapitel 4.

⁴⁷ Bilaga 1 till COM(2016) 860 final.

innebär för byggsektorn och dessutom innehåller det ett initiativ till smart finansiering för smarta byggnader. Detta senare initiativ kommer att bidra till en effektivare användning av offentliga medel, utveckling av finansiellt hållbara projekt med hjälp av sammanslagnings- och stödmekanismer samt riskminskning vid investeringar i energieffektivitet för projektledare, finansiärer och investerare. Tillsammans med dessa initiativ har kommissionen också antagit ett meddelande med en särskild strategi för att påskynda innovationer inom ren energi⁴⁸. I meddelandet presenteras en omfattande strategi för de tre viktigaste politiska verktyg som EU har för att främja innovation i ren energi, samtidigt som tyngdpunkten läggs på finansieringen inom ramen för Horisont 2020 av en utfasning av de fossila bränslena ur EU:s byggnadsbestånd som ett av de fyra prioriterade områdena. Kommissionen kommer omedelbart att inleda samtliga initiativ. Den direkta effekten av dessa initiativ kommer att på kort sikt bidra till att förkorta vägen till energieffektivitetsmålen.

EU har redan uppnått avsevärda minskningar av energianvändningen och sänkt den slutliga energianvändningen till nivåer under det mål som fastställts för 2020. Trots den svaga ökningen av primärenergianvändningen under 2015, jämfört med 2014, är kommissionen övertygad om att EU är på god väg att uppnå sitt mål. Detta beror på att primärenergianvändningen under 2014 endast var 1,6 % högre än 2020 års mål för den absoluta primärenergianvändningen.

I 2015 års lägesrapport om energieffektiviteten visar resultatindikatorerna skillnader mellan medlemsstaterna för perioden 2005–2014. De flesta indikatorer har dock förbättrats på EU-nivå.

De flesta medlemsstater **förbättrade sin energiintensitet inom industrin och tjänstesektorn**, vilket är uppmuntrande.

Analysen visar att de flesta medlemsstater genomsnittligen minskade energianvändningen per kvadratmeter inom **bostadssektorn** under perioden 2005–2014. Den klimatkorrigerade slutliga energianvändningen per capita har emellertid ökat i många medlemsstater. I enlighet med vad som understryks i åtgärds paketet för ren energi för alla i EU⁴⁹ bör medlemsstaterna också fortsatt fokusera på renovering av befintliga byggnader. Detta hjälper hushållen att uppnå samma eller högre komfortnivå för mindre pengar. IKT kommer att spela en avgörande roll i detta avseende genom att vara ett verktyg som konsumenterna kan använda till att öka sin medvetenhet om den egna energianvändningen. De kan bl.a. på ett smart sätt styra sina apparaters energiförbrukning i realtid och därmed förhindra slöseri. Dessutom krävs det fler riktade åtgärder för att hantera energifattigdom på ett effektivt sätt.

Transportsektorn var det enda område som såg en ökning av den slutliga energianvändningen under 2014 jämfört med 2013, med 20 medlemsstater som rapporterade en ökning i förhållande till 2013 och 13 medlemsstater som noterade en ökning jämfört med 2005. Alla medlemsstater bör ta fasta på positiva exempel från andra medlemsstater för att vända den uppåtgående trenden. Aktiva förflyttningar (cykling och promenader), ökad användning av kollektivtrafiken och mer hållbara transportsätt för godstransporter (järnvägar och inre vattenvägar) bör uppmuntras, liksom användningen av utsläppsnål, alternativ energi för transporter, effektiva fordon/fartyg och utbyggnad av tillhörande infrastruktur, t.ex. installation av laddningsstationer för elfordon, vilket också föreslagits av kommissionen⁵⁰.

⁴⁸ KOM(2016) 763 slutlig.

⁴⁹ KOM(2016) 860 slutlig.

⁵⁰ Ibidem

Kommissionen kommer fortsatt att noggrant övervaka medlemsstaternas framsteg med att uppnå de indikativa nationella energieffektivitetsmålen för 2020 och genomföra energieffektivitetsdirektivet. Den kommer också att uppdatera sin utvärdering som en del av rapporten om tillståndet i energiunionen.

Kommissionen uppmanar Europaparlamentet och rådet att lämna synpunkter på denna bedömning.

Tabell 1: Översikt indikatorer

Indikatorer	Trend mot att uppnå 2020 års mål		Kortsiktig trend		Energiintensitet i hela ekonomin	Industrin	Hushållen	
	Primärenergi användn 2005-2014 Trend jmf m 2020 mot 2020 års mål*	Slut energianvändn 2005-2014 Trend jmf m 2020 mot 2020 års mål*	Förändr i primärenergi användn 2014 jämfört m 2013 i %	Förändr i primärenergi användn 2014 jämfört m 2013 i %	2005-2014 årl förändr i primärenergiintensitet i % (primärenergi anv i Mtoe/BNP i milje'10)	2005-2014 genomsnittl förändr i industrins energiintensitet i % (Slutl energianv i industrin i toe/bruttofördl värde i milje'10)	2005-2014 genomsnittl årl förändr i den årl energianvändn i bostäder per capita (normaliserat f graddagar) i %	2005-2014 genomsnittl årl förändr i enrgianv per m2 med klimatkorri koe/m2 i %
Källa och extraktions dag	Eurostat 31/8/2016	Eurostat 31/8/2016	Eurostat 31/8/2016	Eurostat 31/8/2016	Eurostat 31/8/2016 och 2/9/2016	Eurostat 31/8/2016	Eurostat 31/8/2016	Odyssee 5/10/2016
EU28	+	+	● -4,0%	● -4,1%	● -2,2%	● -1,8%	● -0,7%	● -2,3%
BE	+	-	● -7,5%	● -5,8%	● -2,4%	● -0,9%	● -2,2%	● -0,3%
BG	+	+	● 5,7%	● 2,7%	● -3,0%	● -6,3%	● 2,2%	● -2,6%
CZ	+	+	● -2,7%	● -3,5%	● -2,6%	● -5,0%	● 0,7%	● -0,8%
DK	+	+	● -7,2%	● -3,9%	● -1,8%	● -2,5%	● 0,0%	● -1,9%
DE	+	-	● -3,9%	● -4,0%	● -2,2%	● -1,3%	● 0,0%	● -3,5%
EE	-	+	● 1,3%	● -1,9%	● 0,9%	● -4,5%	● 1,1%	● -1,0%
IE	+	+	● -0,4%	● 0,3%	● -2,2%	● -0,6%	● -2,6%	● -1,6%
EL	+	+	● 0,3%	● 1,5%	● -0,3%	● 3,2%	● -2,1%	● -1,0%
ES	+	+	● -1,5%	● -1,9%	● -2,2%	● -1,6%	● -0,3%	● -0,2%
FR	+	+	● -4,4%	● -6,7%	● -1,9%	● -1,4%	● 4,0%	● -2,2%
HR	+	+	● -4,9%	● -5,0%	● -1,7%	● -1,8%	na	● -2,1%
IT	+	+	● -6,1%	● -4,3%	● -1,9%	● -2,7%	● 0,5%	● -2,5%
CY	+	+	● 1,9%	● 0,1%	● -1,4%	● 3,2%	● 1,2%	● -4,1%
LV	+	+	● 0,0%	● 0,8%	● -1,5%	● 2,5%	● 0,1%	● -4,4%
LT	+	-	● -1,0%	● 2,0%	● -5,6%	● -2,2%	● 1,8%	● -0,8%
LU	+	+	● -2,8%	● -3,1%	● -3,8%	● -1,4%	● -0,3%	● -1,9%
HU	+	+	● -0,5%	● 0,7%	● -2,5%	● 3,6%	● -0,7%	● -1,4%
MT	-	-	● 1,7%	● 3,5%	● -3,1%	na	● 11,1%	● -3,7%
NL	+	+	● -5,2%	● -8,3%	● -1,9%	● -1,7%	● -0,4%	● -3,0%
AT	+	-	● -3,8%	● -3,9%	● -1,8%	● -0,2%	● 0,3%	● -3,2%
PL	+	+	● -4,2%	● -2,7%	● -3,5%	● -5,2%	● 1,4%	● -1,0%
PT	+	+	● -1,8%	● -0,3%	● -1,7%	● -1,0%	● 0,3%	● -4,0%
RO	+	+	● -0,6%	● -0,6%	● -4,3%	● -6,4%	● 1,7%	● -0,7%
SI	+	+	● -3,3%	● -4,0%	● -1,7%	● -3,5%	● 1,9%	● -1,4%
SK	+	-	● -4,3%	● -5,2%	● -4,9%	● -5,1%	● -0,1%	● -0,6%
FI	+	+	● 1,4%	● -1,1%	● -0,3%	● -0,1%	● -0,2%	● -1,4%
SE	-	+	● -1,8%	● -1,2%	● -2,0%	● -1,4%	● -1,2%	● -2,3%
UK	+	+	● -6,5%	● -5,4%	● -3,2%	● -2,1%	● -2,7%	● -3,3%

Källa: Eurostat, GD Ekonomi och finans, Odyssee-Mure

* Symbol ”+” används om medlemsstaten minskade sin primärenergianvändning och slutliga energianvändning mellan 2005 och 2014 i en takt som överstiger den minskningstakt som krävs under perioden 2005–2020 för att senast 2020 uppfylla sina mål med avseende på primärenergianvändningen och den slutliga energianvändningen. I övriga fall används symbolen ”-”.

Tabell 2: Översikt indikatorer

	Tjänstesektorn	Transportsektorn			Produktion	
Indikatorer	2005-2014 genomsnittl årl förändr i energintensiteten inom tjänstesektorn i %	2005-2014 genomsnittl årl förändr i den totala slutl energianvändn inom transportsektorn i %	Förändr i andelen tåg, bussar och spårvagnar för passagerartransport under 2014 jmf m 2005 i procentenheter (territorialiserad passageraraktivitet)	Förändr i andelen järnväg o inre vattenväg för godstransport under 2014 jmf m 2005 i procentenheter (territorialiserad transportaktivitet)	2005-2014 genomsnittl årl förändr av värmeproduktion från kraftvärmeverk	Förhållandet mellan omvandlingsresultat från termisk kraftprod/bränsletillförsel f termisk kraftprod 2014 jmf m 2005 Förändr i procentenheter
Källa och extraktionsdag	Eurostat 31/8/2016 och 5/9/2016	Eurostat 31/8/2016	GD Transport Pocketbook 2016	GD Transport Pocketbook 2016	Eurostat 6/12/2016	Eurostat 31/8/2016 och 2/9/2016
EU28	● -1,3%	● -0,5%	● 0,1	● 1,1	● -1,2%	● -0,1
BE	● -0,4%	● 0,2%	● 3,1	● 0,8	na	● 4,3
BG	● -1,2%	● 0,9%	● -11,5	● 10,2	● -3,7%	● 2,3
CZ	● -2,5%	● 0,3%	● 3,3	● -3,3	● -3,5%	● 0,1
DK	● -1,6%	● -0,8%	● -0,7	● 0,6	● -2,9%	● 3,8
DE	● -0,9%	● 0,2%	● -0,1	● -1,4	● 0,0%	● 0,7
EE	● 0,5%	● 0,2%	● -4,1	● -24,7	● 1,8%	● -5,1
IE	● -4,6%	● -1,1%	● 2,3	● -0,8	● 2,7%	● 4,2
EL	● 0,3%	● -2,3%	● -3,1	● -1,0	● -7,7%	● -0,2
ES	● -0,9%	● -2,4%	● -0,9	● 0,9	● -3,3%	● -4,2
FR	● -0,8%	● -0,2%	● 1,6	● -0,8	● 462,3%	● -1,3
HR	● -0,3%	● 0,6%	● -1,2	● 5,3	na	● 1,4
IT	● 0,0%	● -1,2%	● 1,0	● 3,1	● 0,7%	● 1,0
CY	● 1,3%	● -1,6%	● -2,6	● 0,0	● 46,8%	● 4,4
LV	● -1,1%	● 0,6%	● -5,3	● -2,9	● 6,0%	● -4,1
LT	● -1,7%	● 2,7%	● 1,5	● -6,1	● -3,9%	● 46,5
LU	● -2,7%	● -1,1%	● 2,0	● -13,6	● 15,5%	● 3,6
HU	● -5,2%	● -0,6%	● -3,0	● 3,1	● -6,0%	● -2,6
MT	na	● 5,8%	● -2,8	na	na	● 11,2
NL	● -2,3%	● -1,0%	● 0,7	● 3,3	● -1,1%	● -0,3
AT	● -2,9%	● -0,4%	● 1,6	● -2,2	● 1,1%	● 3,9
PL	● -1,3%	● 3,1%	● -10,6	● -10,1	● -1,6%	● -0,9
PT	● -1,9%	● -1,1%	● -0,4	● 3,5	● 1,8%	● -0,9
RO	● -0,4%	● 2,9%	● -6,1	● 15,7	● -5,4%	● -3,8
SI	● -1,6%	● 2,7%	● -0,7	● 5,2	● -4,1%	● -0,3
SK	● -5,2%	● -0,5%	● -7,0	● -6,4	● -10,8%	● -2,0
FI	● 0,6%	● 0,3%	● -0,3	● 5,8	● 0,1%	● -0,2
SE	● -1,5%	● -0,1%	● 1,3	● -2,1	● 1,4%	● 1,0
UK	● -1,7%	● -0,9%	● 2,6	● 1,5	● -2,7%	● 0,1

Källa: Eurostat.